

'Hij schiet écht hoor', zegt Stanley (15) over z'n makker Mike

Z E roepen 'give me your money' en verstaan het niet als de aangevallene iets in het Engels terug zegt. 'Business', zegt de vijftienjarige leider als kameralen vragen waar hij heen gaat. Dan is de interesse gewekt en vragen ze of ze mee mogen. Engels hoort erbij, maar de meeste leden van de groep die sinds kort in de publiciteit 'de bendes van Groningen' heet, komen niet verder dan een paar kreten.

Ze maken ruzie over de verdeling van gestolen snoep. Ze voelen zich zwaar vernederd als een 'studententype' bij fullering slechts acht gulden op zak blijkt te hebben en hen uitlacht om de drukte die ze maakten voor die acht piek. Meestal maken ze meer geld buit.

Ze horen tot de armste laag van de bevolking en hebben constant geld nodig. Voor kleren, voor de disco, voor basj. Afkomstig uit gebroken gezinnen, vaak Antilliaans of Surinaams, weinig zelfvertrouwen en daarom op zoek naar 'leiders'.

Stanley hoort dat met een onbevreden gezicht aan. Leren basebalpet op de donkere krullen, atletisch gebouwd, drie koppen groter dan zijn moeder. Te groot en te beweeglijk voor de kleine, schoongepoetste woning vol snuisterijen.

Gevoonlijk gaat hij meten weer de straat op als hij zijn zusje heeft afgeleverd. 'Gewoon, beetje zweepen', zegt hij. 'Kijken wie je tegenkomt'. In de smalle straatjes van de Indische buurt is hij meestal snel uitgekeken. Dan gaan ze met een groepje, op fietsen of brommers, naar de nieuwbouwwijk Lewenborg aan de buitenkant van de stad.

De 'jeugdvereniging' in het buurtgebouw van die wijk is een ontmoetingsplaats. Dat wil zeggen: op drie dagen. De rest van de week, waaronder het weekeinde, is de ruimte gesloten. Dan 'zweven' ze naar zo'n beetje. Groepjes van vijf, zes donkere jongens met baseballpetten en glimmende sportjacks, meisjes achterop met lang blond haar. Als je vraagt waar ze heen gaan, zeggen ze vaak: 'Het lerooi'. Dat blijkt een stuk jungle te zijn, inclusief touwbruggen en een uitkijktoren. Aangelegd naar een ontwerp van de landschapsarchitect Le Roy, die bijvoorbeeld nog nooit van criminaliteit had gehoord.

door Ineke Jungschiëger

aan onderzoek dat begon met de arrestatie van een meisje, betrokken bij de beroving in de snackbar. Het 'Jungstree-onderzoek' noemt de Groningse politie het. Het ziet er naar uit dat een groot aantal gewapende overvallen en berovingen in de stad Groningen met de aanhouding van deze groep is opgelost. Een deel hoort tot de oude bekendheden van politie en justitie. Ze kennen elkaar van school of uit de buurt. Van een echte organisatie is geen sprake. Het gaat om een losse vaste groep rond twee, drie leiders die gezag hebben omdat ze aan pistolen kunnen komen. En omdat ze er mee durven te schieten. De handlangers houden ook wel eens een pistool vast, maar niet op eigen initiatief. 'Omdat ik aan de beurt was', zegt een van hen tijdens het verhaal. Bij vorige overvallen had hij alleen op de uitkijktoren gestaan.

Van dat soort opmerkingen moet jeugdofficier van justitie M. Weel het hebben om een schloof te kunnen maken tussen hoofdverdachten en medeplichtigen.

'Hij schiet écht hoor', zegt Stanley (15) over zijn makker Mike, en er klinkt ontzag in zijn stem. Mike zit in voorarrest, inwachting van de beslissing die de kinderrechter op 4 juli zal nemen. Stanley, die vroeger veel optrok met verschillende leden van de groep, zit nu geïsoleerd in de huiskamer bij zijn moeder. Een kleine, nerveuze vrouw die niet op straat durft. 'want ik heb het aan mijn hart'.

Stanley gaat iedere dag een half uur eerder van school weg dan de anderen, omdat hij zijn achttienjarige zusje moet ophalen. 'Dat vindt hij niet leuk', zegt z'n moeder. 'Maar het moet wel, want ik kan het niet. De boodschappen doet hij ook. Vaak met mopperen, maar hij doet het toch'.

Stanley hoort het met een onbevreden gezicht aan. Leren basebalpet op de donkere krullen, atletisch gebouwd, drie koppen groter dan zijn moeder. Te groot en te beweeglijk voor de kleine, schoongepoetste woning vol snuisterijen.

Gevoonlijk gaat hij meten weer de straat op als hij zijn zusje heeft afgeleverd. 'Gewoon, beetje zweepen', zegt hij. 'Kijken wie je tegenkomt'. In de smalle straatjes van de Indische buurt is hij meestal snel uitgekeken. Dan gaan ze met een groepje, op fietsen of brommers, naar de nieuwbouwwijk Lewenborg aan de buitenkant van de stad.

De 'jeugdvereniging' in het buurtgebouw van die wijk is een ontmoetingsplaats. Dat wil zeggen: op drie dagen. De rest van de week, waaronder het weekeinde, is de ruimte gesloten. Dan 'zweven' ze naar zo'n beetje. Groepjes van vijf, zes donkere jongens met baseballpetten en glimmende sportjacks, meisjes achterop met lang blond haar. Als je vraagt waar ze heen gaan, zeggen ze vaak: 'Het lerooi'. Dat blijkt een stuk jungle te zijn, inclusief touwbruggen en een uitkijktoren. Aangelegd naar een ontwerp van de landschapsarchitect Le Roy, die bijvoorbeeld nog nooit van criminaliteit had gehoord.

'Het lerooi': een stukje jungle met touwbruggen en een uitkijktoren, naar een ontwerp van de landschapsarchitect Le Roy, die bijvoorbeeld nog nooit van criminaliteit had gehoord. FOTO HARRY COCK

dat was snel afgelopen. Als hij geld maar ziet zijn zoon regelmatig. Vorig jaar gingen ze samen met vakantie bij familie in Suriname.

Mike zit nu al bijna twee maanden in voorarrest in een gesloten jeugdinstelling in Kraalingen. Het waartoring voor de mensen die er werken. Die kunnen er ook niets aan doen dat die ene zmk-school het verwaant heeft. Meestal is die medewerking gebaseerd op de belofte dat er geen opsluiting in een politiecell volgt.

Zulke afspraken vielen niet te maken zolang ze met elkaar becommerende hulpverleners te maken hadden, zegt H. Heijling, chef van het politieteam dat zich in Lewenborg met de jeugd bezighoudt. En hij voegt er grijnzend aan toe dat de bezuinigingen zo slecht nog niet zijn. 'We hadden hier een groot gezin waar zes hulpverlenersinstellingen op zaten, en die werden allemaal tegen elkaar uitgespeeld. De namen van de verdachten zijn gefingeerd.

voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen in Groningen.

Geen kwaad woord over de school: de officier, de politie en de hulpverleners hebben de grootste waardering voor de mensen die er werken. Die kunnen er ook niets aan doen dat die ene zmk-school het verwaant heeft. Meestal is die medewerking gebaseerd op de belofte dat er geen opsluiting in een politiecell volgt.

Zulke afspraken vielen niet te maken zolang ze met elkaar becommerende hulpverleners te maken hadden, zegt H. Heijling, chef van het politieteam dat zich in Lewenborg met de jeugd bezighoudt. En hij voegt er grijnzend aan toe dat de bezuinigingen zo slecht nog niet zijn. 'We hadden hier een groot gezin waar zes hulpverlenersinstellingen op zaten, en die werden allemaal tegen elkaar uitgespeeld. De namen van de verdachten zijn gefingeerd.

Mr. M. Weel is 'de jeugdofficier' van de Groningse rechtbank. Om de straffen voor minderjarigen die justitie in petto heeft, zo efficiënt mogelijk te gebruiken, is het van groot belang dat zij inzicht krijgen in de samenhang van de groep. Zij onderhouden 'een uitgestrekte samenwerking' met de jeugdhulpverleners en die op hun beurt weer met de Erasmus-school, de enige school diezelfde dag kijken wat er aan de